

PRINS EUGENS WALDEMARSUDDE

Rapport från Nationalmuseum med Prins Eugens Waldemarsudde

Bidrag till en nationell strategi för digitalisering, elektronisk tillgång och digitalt bevarande.

KU 2009/2152/KT
Dnr 03-102/10

www.waldemarsudde.se

Regeringen gav 2009-11-26 Nationalmuseum med Prins Eugens Waldemarsudde i uppdrag att lämna in ett bidrag till en nationell strategi för digitalisering, elektronisk tillgång och digitalt bevarande (Ku2009/215/KT).

Prins Eugens Waldemarsudde är en organisatorisk del av myndigheten Nationalmuseum med Prins Eugens Waldemarsudde. Waldemarsudde är en fristående enhet med en egen styrelse och egen ekonomi. Därtill skiljer sig den digitala utvecklingen inom myndigheten åt mellan de två museerna och denna rapport är därför uppdelad i två delar där Nationalmuseum och Prins Eugens Waldemarsudde redovisar och skickar in sina rapporter var för sig.

Inledningsvis ges en introducerande nulägesbeskrivning av tidigare gjorda insatser och pågående digitaliseringsprojekt samt därefter besvara de frågor som formulerats i uppdraget. Arbetet har samordnats via en mindre arbetsgrupp bestående av Eva-Lena Bergström, Lillie Johansson, Gertrud Nord, Rikard Nordström på Nationalmuseum samt Anna Meister och Lars Edholm från Prins Eugens Waldemarsudde.

Arbetsgruppen har förutom de interna avstämningsmötena också deltagit i tre seminarier/kontaktgruppsträffar anordnade av ABM-centrum.

Digitaliseringsåtgärder på Prins Eugens Waldemarsudde, kort historik

1990

Programmet FileMaker Pro köps in och registreringen av prins Eugen konst och hans konstsamling utifrån inventariet kort påbörjas. Prins Eugens konst omfattar 3 169 verk och hans konstsamling 2 506.

1995

I och med Sesam-projektet togs registreringsarbetet upp på nytt och resulterade i att en intendent för samlingarna anställdes. Uppdraget var att fullfölja registreringen av konstsamlingarna och även publicera en tryckt illustrerad beståndskatalog.

Ett projekt att kronologiskt kartlägga prins Eugens liv och verksamhet inleds. Detta innebär bland annat att delar av prinsens brevsamling digitaliseras. För närvarande består dokumentet av 4,4 MB.

1998-2001

Registreringen i FileMaker Pro av konstsamlingarna, bestående av prins Eugens egna verk samt hans konstsamling avslutas. Även delar av konsthantverkssamlingen (som totalt består av 955 poster) registreras.

En extern fotograf anlitas för att fotografera samlingarna (med undantag av konsthantverket). 50 % av prins Eugens konst och 70 % av hans konstsamling finns nu dokumenterade analogt.

2003

Ett hundratal verk av prins Eugen samt lika många ur Konstsamlingen läggs ut på Waldemarsuddes hemsida.

2005

Diarieföringen digitaliseras i FileMaker Pro.

2007-2008

I och med Accessprojektet kan en fullständig digitalisering av Konsthantverkssamlingen genomföras. Detta inkluderar en högupplöst digital bild av varje föremål.

2009

Samlingen av prins Eugens egna fotografier scannas. Detta innefattar såväl negativ som papperskopior (runt 1000 bilder).

Från och med 2009 sker all fotografering digitalt.

2010

Inom ramarna för LYFT-projektet hoppas museet kunna scanna och registrera prins Eugens brevsamling om ca 9 000 brev. Dessa kommer att så långt de ekonomiska ramarna tillåter sedan göras sökbara och tillgängliga.

Svar på de frågor som ställts av Kulturdepartementet gällande digitalisering, elektronisk tillgång samt digitalt bevarande

1. Hur stor andel av samlingarna är digitaliserade respektive ursprungligen i digitalt format? Vilka delar av samlingarna eller vilka materialkategorier är digitaliserade och i vilken utsträckning?

I Waldemarsuddes samlingar ingår följande, samt procent som finns digitalt:

Prins Eugens egen konst: 3 169 verk, varav ca 5 % finns digitalt.

Prins Eugens konstsamling: 2 506 verk, varav ca 14% finns digitalt.

Konsthantverkssamlingen: 995 verk. 100% finns digitalt.

Prins Eugens brevsamling: 9 000 brev. Ca 5 % finns digitalt

Prins Eugens egna fotografier (papperskopior samt negativ): 1 000 stycken. 100% finns digitalt

Prins Eugens fotosamling: 3 000 stycken, varav 5 % finns digitalt.

Ämbetsarkivets fotosamling: 10 000 stycken, varav ca 10 % finns digitalt.

Sammanfattningsvis kan sägas att ca 10 % av samlingarna är digitaliserade och ca 4 % är ursprungsdigitala.

2. I vilken utsträckning har register och kataloger digitaliserats och i vilken utsträckning är de kompatibla med register och kataloger hos andra institutioner?

Konstregistren 100% digitaliserade

Brevregister ej digitaliserat.

Museets samlingar är ej kompatibla med andra museers samlingar.

3. Vilka delar av samlingarna består av material som är, eller kan förväntas vara upphovsrättsligt skyddat och där upphovsrätten tillkommer annan än institutionen?
Inga.

4. Hur har användarmönstren utvecklats över tid vad gäller tillgängligt material (antal besök på hemsidor, visningar, nedladdning etc?)

Besök på hemsidan: 587 000 år 2009, en ökning med 40 000 jämfört med 2008.

5. Hur stor del av det digitala materialet är tillgängligt via Internet, respektive hur stor andel endast finns tillgänglig för egen personal eller i samband med fysiska besök?

Av det digitala materialet är 11 % tillgängliga som påsiktsbilder via Internet.

Allt digitaliserat material finns tillgängligt för personal och externa forskare på Waldemarsudde.

6. I vilket utsträckning är det digitala materialet tillgängligt via externa system, t.ex. Europeana och K-samsök, men även kommersiella aktörer som Google?

Inte alls

7. Om det finns en digitaliseringsplan eller motsvarande, i vilken mån uppfylls planens mål? Vilka urvalsprinciper gäller? Vilka principer gäller för mottagande av digitalt material?

Waldemarsudde har en digitaliseringsplan som innebär att konstsamlingarna, brevsamlingen och prinsens egna fotografier ska finnas tillgängliga i digitalt format och att delar av dessa ska tillgängliggöras via Internet. Eftersom arbetet är resurskrävande är det en långsiktig plan som vi siktar på att vara klara med 2013.

Eftersom Waldemarsudde inte har någon accession att tala om och samlingarna är relativt begränsade är målet att digitalisera 100 % av ovanstående kategorier.

8. Avgifter för tillgången till digitalt material? Vilka bemyndiganden finns för ett ev. avgiftsuttag? Principer i övrigt för avgiftsuttag?

Museet har rätt att ta ut avgifter för bildbeställningar och gör också det. I övrigt är informationen på hemsidan avgiftsfri.

9. Vilken typ av upphovsrättsligt skyddat material har gjorts tillgängligt digitalt? Hur har rättigheter i dessa fall inhämtats? Kostnader för att publicera digitalt?

En del av samlingen där upphovskvinnan/-mannen inte varit död i mer än 70 år. I dessa fall har rättigheterna köpts via BUS. I de fall då andra fotografer än museets egna levererat material har rättigheterna reglerats i avtal.

10. Kommunikativa strategier för att nå ut med digitalt material till olika grupper? Insatser för grupper med särskilda behov?

Hemsidestext på lätt svenska. Överväger Talande Webb.

11. Hur säkerställs det långsiktiga bevarandet av digitaliserat respektive ursprungsdigitaltmaterial?

Genom lagring på olika hårddiskar, lokalt såväl som på en extern back-up. Båda kategorierna lagras på samma sätt. Ett annat alternativ vore molnet-lagring.

12. Vilka samarbeten har genomförts/initierats med andra offentligt finansierade institutioner inom områdena digitalisering, elektronisk tillgång och digitalt bevarande?

Utbildningsradion. 1995 inleddes ett pilotprojekt för att ta fram en interaktiv cd-rom om Prins Eugens Waldemarsudde. Projektet ledde också till att museet fick en hemsida.

Riksarkivet/Fränsta. För närvarande undersöker museet möjligheten att få ca 3 000 diabilder scannade.

13. Vilka samarbeten har genomförts/initierats med privata aktörer, såsom företag, folkrörelser och andra organisationer inom området.

Inga

14. Utifrån de tre namngivna strategiska områdena, vilka särskilda utmaningar (u) och möjligheter (m) innebär den digitala tekniken inom det egna verksamhetsområdet?

a) Effektivare hantering av digital info

u= att i samarbete med andra institutioner hitta strukturer för hur informationen presenteras.

u= att skapa bättre rutiner kring hantering av digitala fotografier

u= att använda sig mer av det digitala mediet i presentationer av samlingarna och utställningarna

m= att samlingarna blir tillgängliga för fler, inklusive grupper med speciella behov

b) Användarvänliga lösningar

u= att definiera målgrupper samt att anpassa materialet för dessa

m= att nå fler individer och grupper, inklusive grupper med speciella behov

c) Metoder att hantera upphovsrättsfrågor i den digitala miljön

Ej relevant för Waldemarsudde med tanke på samlingarnas ålder samt att accession ej förekommer

15) Vilka samarbeten med andra offentligt finansierade institutioner bör prioriteras inom följande områden. V.g. kostnadsberäkna förslagen.

a) Digitalisering

Bildscanning av de ca 3 000 diorna av konstföremål. Inväntar kostnadsförslag från Riksarkivet/Fränsta.

b) Elektronisk tillgång

Anpassning av material till grupper med särskilda behov. TPB kan via talsyntes göra ex. utställningskataloger tillgängliga för synsvaga.

c) Digitalt bevarande

Diskutera fram riktlinjer för digitalt bevarande för respektive materialkategori inom ABM. Molnet kan vara en bra framtida lagringsplats.

Beträffande b och c har vi för närvarande inga möjligheter att göra en kostnadsberäkning.

16) Vilka samarbeten med privata aktörer, såsom företag, folkrörelser och andra ideella organisationer, är möjliga framöver inom områdena. V.g. kostnadsberäkna förslagen.

a) Digitalisering

Massdigitalisering av bilder.

b) Elektronisk tillgång

Samarbete med systemutvecklare för att exempelvis skapa standarder för tillgängliggörande i databaser. (K-samsök?)

Ha en dialog med grupper med särskilda behov för att från början kunna inkorporera deras behov i systemutvecklingen.

Utveckla möjligheten till virtuella vandringar i museisamlingar och i utställningar. Möjligheter att prenumerera på utställningar i mobiltelefon.

c) Digitalt bevarande

Masslagring av digitala bilder, i samarbete med Riksarkivet.

För närvarande har vi inga möjligheter att kostnadsberäkna ovanstående.

Anna Meister

Lars Edelholm

Prins Eugens Waldemarsudde